Fondator: Gheorghe Doran

Cenăzeanul

asociația culturală concordia cenad

Periodic de opinie şi informare socio-culturală ● Anul XIX (2012) nr. 3

Foto: Lucian Oprea

Furtună la Cenad

Din cuprinsul acestui număr:

● Ruga la sârbi ● Ruga la români ●Alegerile locale din 10 iunie 2012 ● Consiliul Local Cenad ● „Lada cu zestre“, ediția a VI-a 2012 ● Concurs de pescuit ● Ziua Eroilor ● O, tempora! ● Alipirea Cenadului Vechi la Cenadul Mare ● Sfaturi de sezon pentru gospodarii cenăzeni ● Rețeta lui Feri ● Adio, domnule profesor! ● Viaţa Sfântului Gerard de Cenad ● Peleri-naj la Locurile Sfinte (I) ●

Ruga la sârbi

În data de 22 mai a.c., sârbii cenăzeni au sărbătorit hramul Bisericii ortodoxe sârbe din Cenad. Potrivit canoanelor, ruga a început printr-o slujbă religioasă, în fața unei asistențe măricele dacă se are în vedere faptul că toată ziua a plouat şi n-a fost tocmai un moment prielnic pentru petreceri, mai cu seamă în aer liber. Slujba la biserică a fost condusă de părintele Rada Arsin, parohul Bisericii ortodoxe sârbe din localitate, iar soborul

Foto: Rade Filipov

de preoți a fost format din invitaţi, respectiv părintele protopop Ognean Plavşici din Arad, părintele Svetomir Milicici din Deska (Ungaria) şi părintele ortodox român Gheorghe Covaci. Invitat a fost şi părintele Groza Daniel, paroh romano-catolic din Cenad, însă acesta nu a participat la slujbă. La sârşitul slujbei religioase, s-a predat ştafeta pentru anul viitor. Naşii Nenad şi Nevena Filipov au înmânat ştafeta familiei Matei, care va păstori viitoarea rugă. Ploaia măruntă şi neîncetată i-a obligat pe participanți să stea doar în sală şi deci i-a privat de acele dansuri încinse până-n noapte târziu.

Antrenul a fost asigurat de orchestra „Monzza“ din Kikinda (Serbia), care a cântat aşa cum îi ştim pe sârbi, a creat o atmosferă splendidă. Cu o asemenea muzică, berea, micii şi cârnații s-au consumat mai cu poftă. La hram au mai participat şi oaspeți din Ungaria, din Cenadul Unguresc, adică Cenadul Mic cum se numea pe vremuri, care au fost impresionați de ospitalitatea cenăzenilor, promițând o revanşă pe măsură.

Gheorghe Anuichi

Ruga la români

Românii ortodocşi din Cenad sărbătoresc hramul Bisericii de sfintele Rusalii. Evident, ruga a început la biserică, cu slujba religioasă de la ora 17, când vechiul naş predă ştafeta noului naş şi apoi distracția poate începe. Slujba a fost oficiată de preoții Gheorghe Covaci, parohul bisericii, Gheorghe Chiriac de la Sânnicolau Mare şi Rada Arsin, parohul bisericii ortodoxe sârbe din localitate. Au mai fost invitați preotul greco-catolic Gheorghe Berciu şi

Foto: Lucian Oprea

preotul romano-catolic Daniel Groza, amândoi de la bisericile din Cenad. Asistența a fost foarte numeroasă din partea sexului frumos, bărbații în schimb s-au revanşat în fața căminului cu muzică, bere şi mici.

Naşa rugii, Covaci Voichița, a predat ştafeta familiei Radulov din Dudeştii Vechi, aparent fără legătură cu enoriaşii cenăzeni, dar naşa, Iasmina, este fiică a Cenadului, fiind fata lui Petre Lațcu (brutarul). După terminarea slujbei religioase, ruga şi petrecerea s-au mutat la căminul cultural, pe platoul amenajat. Muzica din Sânnicolau Mare, la care cântă şi cenăzeanul Darko Vlaşcici, a fost la înălțime, întreținând o atmosferă fantastică până-n noapte târziu. Faptul că timpul a fost splendid, faptul că a fost duminică, faptul că ortodocşi români sunt majoritari în Cenad, toate acestea au făcut ca ruga ortodoxă să fie o minunată sărbătoare a întregii comunități cenăzene. În final, se poate spune că a fost o adevărată bucurie pentru toți cenăzenii indiferent de religie sau naționalitate.

Fie ca la anul să fie mai bine și mai frumos!

Gh. Anuichi

Publicaţie realizată cu sprijinul Consiliului Local Cenad şi al Primăriei comunei Cenad, judeţul Timiş (www.cenad.ro)

Colegiul de redacţie: **Gheorghe Anuichi, Duşan Baiski, Slavka Bojin, Dorin Dronca, Fodor Francisc, Dan Groza, Gheorghe Ivaşcu, Miroslav Marianuţ, Milenco Iancov, Ion Savu**
Responsabilitatea pentru conţinutul materialelor revine exclusiv autorilor.
Materialele se pot trimite prin e-mail: redactia.cenazeanul@gmail.com Anonimele nu se iau în considerare.
Tipografia ArtPress, str. Cermena 1, Timişoara 300110, tel. 0256 293 809, fax 0256 293 975.
ISSN 1222-5843

Alegerile locale din 10 iunie 2012

Proces-verbal

Încheiat astăzi, 25 iunie 2012, în şedinţa de constituire a Consiliului Local al Comunei Cenad, rezultat la alegerile din data de 10 iunie 2012.

Şedinţa a fost convocată de dl prefect Eugen Dogariu, prin Ordinul nr. 339 din 18 iunie 2012, iar consilierii declaraţi aleşi au fost convocaţi de secretarul comunei Cenad.

La şedinţă au participat toţi consilierii declaraţi aleşi. Au mai participat dnii Crăciun Nicolae - primar ales; Marianuţ Miroslav - secretarul comunei.

La şedinţa de constituire participă din partea Prefecturii Judeţului Timiş dl Hinţ Cristian, din partea Judecătoriei Sânnicolau Mare dna Avramescu Oana.

Şedinţa este deschisă de către dl Hinţ Cristian - împuternicitul prefectului, care arată scopul convocării şi propune ascultarea imnului României, pentru crearea cadrului festiv al evenimentului.

Domnul Hinţ Cristian aduce la cunoştinţa consilierilor prevederile art. 31 alin. 1 din Legea nr. 215/2001 privind Administraţia Publică Locală, republicată cu modificările şi completările ulterioare, că lucrările şedinţei de constituire a Consiliului Local vor fi conduse de cel mai în vârstă consilier, care va fi asistat de 2 consilieri dintre cei mai tineri.

Sunt invitaţi să preia lucrările de şedinţă: dl Matei Viorel - cel mai în vârstă, şi dnii Turcea Ştefan şi Vincău Radu Eugen.

Preşedintele de vârstă dl Matei Viorel prezintă ordinea de zi a şedinţei:

ORDINE DE ZI:

1. Alegerea Comisiei de validare.
2. Validarea mandatelor consilierilor aleşi.
3. Depunerea jurământului de către consilieri şi declararea constituiri Consiliului local.
4. Alegerea Preşedintelui de şedinţă.
5. Prezentarea rezultatului validării alegerii primarului.
6. Depunerea jurământului de către primar.
7. Alegerea viceprimarului.

După prezentarea Ordinei de zi, preşedintele de vârstă supune spre aprobarea consilierilor declaraţi aleşi Ordinea de zi propusă, care este aprobată în unanimitate de voturi.

La primul punct al Ordinei de zi, potrivit art. 31 alin. 1 din Legea nr. 215/2001 privind Administraţia Publică Locală, republicată, cu modificările şi completările ulterioare, pentru validarea mandatelor, Consiliile Locale aleg prin vot deschis, dintre membrii lor, pe întreaga durată a mandatului, o comisie de validare alcătuită din 3-5 consilieri.

Preşedintele de vârstă solicită să se facă propuneri cu privire la numărul membrilor care vor forma Comisia de validare, respectiv propune ca numărul membrilor Comisiei de validare să fie de 3 membri.

Nefiind alte propuneri, preşedintele de vârstă supune spre aprobare propunerea, care este aprobată în unanimitate de voturi.

În urma aprobării numărului de membri, preşedintele de vârstă solicită să se facă propuneri nominale de candidaţi care să facă parte din comisie.

Dl Mizu Florin propune pe dna Jura-Stoia Carmen-Violeta.

Dl Matei Viorel propune pe dl Vaidovici Mihai.

D-nul Stefanovici Vasa propune pe dl Sopon Cristian.

Nefiind alte propuneri, preşedintele de vârstă supune spre aprobare propunerea, care este aprobată în unanimitate de voturi.

Preşedintele de vârstă spune că, în acest sens, a fost adoptată **Hotărârea nr. 1** a Consiliului Local Cenad.

Membrii comisiei de validare se retrag pentru desemnarea preşedintelui şi secretarului comisiei, care au fost desemnaţi după cum urmează: dl Sopon Cristian - preşedinte şi dna Jura-Stoia Carmen-Violeta.

În vederea examinării legalităţii documentelor de către comisie, s-a propus o pauză.

Comisia analizează rezultatele alegerilor din data de 10.06.2012, pe baza documentelor din dosarul depus de Biroul Electoral de Circumscripţie nr. 26 al comunei Cenad.

După reluarea lucrărilor şedinţei, preşedinta Comisiei de validare prezintă procesul-verbal cu privire la validarea alegerii consilierilor locali.

După prezentarea procesului-verbal de validare, preşedintele de vârstă supune la vot, separat, pentru fiecare consilier, validarea sau invalidarea mandatelor. Totodată, preşedintele de vârstă aduce la cunoştiinţă că validarea sau invalidarea se face cu votul majorităţii consilierilor prezenţi, iar consilierul, persoana, a cărui mandat este supus spre validare sau invalidare, nu participă la vot.

Preşedintele de vârstă constată că în urma votării mandatul fiecărui consilier propus spre validare, au fost validaţi toţi consilierii, în unanimitate de voturi. Se adoptă **Hotărârea nr. 2** a Consiliului Local Cenad.

Se trece la depunerea jurământului de către consilierii validaţi de comisia de validare a mandatelor.

Preşedintele de vârstă dă citire textului jurământului în limba română prevăzut de art. 32 alin. 1 din Legea nr. 215/2001 privind administraţia publică locală - actualizată, după care fiecare consilier vine la masă, pune mâna pe „Constituţie“ şi pe „Biblie“ şi rosteşte cuvântul „JUR“, semnează 2 exemplare de jurământ, din care unul va rămâne la dosar şi unul se înmânează consilierului.

După depunerea jurământului de fiecare consilier în parte, preşedintele de vârstă declară consiliul legal constituit. Se adoptă **Hotărârea nr. 3** a Consiliului Local Cenad.

La punctul patru al Ordinei de zi, preşedintele de vârstă invită pe consilieri să facă propuneri pentru alegerea preşedintelui de şedinţă, care va conduce în continuare şedinţa de astăzi şi pe o perioadă de cel mult 3 luni.

Preşedintele de vârstă aduce la cunoştinţă consilierilor că votarea se va face prin vot deschis, iar consilierul care obţine cele mai multe voturi va fi declarat

preşedinte de şedinţă, iar votarea se va face nominal.

Dl consilier Stefanovici Vasa propune pe dna consilier Jura-Stoia Carmen-Violeta şi ca preşedinte de şedinţă.

Dna consilier Giuricin Carmen propune pe dl consilier Matei Viorel ca preşedinte de şedinţă.

Nefiind alte propuneri pentru preşedinte de şedinţă, preşedintele de vârstă supune spre aprobarea consilierilor propunerile de mai sus.

În urma finalizării votării, preşedintele de vârstă constată că dna Jura-Stoia Carmen-Violeta a obţinut cele mai multe voturi şi o declară preşedinte de şedinţă ales, invitând-o să ia loc la masa rezervată şi să conducă în continuare şedinţa. Se emite **Hotărârea nr. 4** a Consiliului Local Cenad.

În continuare, preşedintele de şedinţă o invită pe dna judecător Avramescu Oana, desemnată din partea judecătoriei Sânnicolau Mare să prezinte rezultatul validării alegerii primarului.

Dna judecător Avramescu Oana prezintă încheierea Judecătoriei Sânnicolau Mare pentru validarea mandatului dlui Crăciun Nicolae pentru funcţia de primar al comunei Cenad.

Dl Crăciun Nicolae declară că optează pentru funcţia de primar al comunei Cenad, renunţând la mandatul pentru funcţia de consilier, şi depune jurământul prevăzut de art. 32 alin. 1 din Legea nr. 215/2001 privind administraţia publică locală. După depunerea jurământului, primarul va semna textul acestuia.

În continuare, preşedintele de şedinţă aduce la cunoştinţă următorul punct din ordinea de zi, anume alegerea viceprimarului comunei.

Alegerea viceprimarului se va face conform prevederilor art. 57 alin. 3 din Legea nr. 215/2001 privind Administraţia Publică Locală, republicată, cu modificările şi completările ulterioare, consilierii aleg din rândul membrilor, cu vot secret al majorităţi consilierilor, în funcţie un viceprimar al cărui mandat este egal cu durata mandatului Consiliului Local, adică 4 ani.

Preşedintele de şedinţă invită pe consilieri să facă propuneri pentru viceprimar.

Dl Păţ Marius propune pe d-nul Stefanovici Vasa pentru funcţia de viceprimar.

Dna Giuricin Carmen propune pe dl Vaidovici Mihai pentru funcţia de viceprimar.

Preşedinte de şedinţă aduce la cunoştinţa consilierilor că fiecare va primi câte un buletin de vot şi se stabileşte că procedura va fi prin bararea numelui celui nedorit. După exercitarea dreptului de vot, care este secret, va introduce buletinul de vot în urnă.

În urma finalizări votării, Comisia de numărare a voturilor, compusă din dnii: Turcea Ştefan, Mizu Felicia şi Păţ Marius, aleasă în unanimitate, a trecut la deschiderea urnei şi la numărarea voturilor.

După efectuarea numărării, Comisia a constatat că a reieşit următorul rezultat:

1. Dl Stefanovici Vasa, cu 9 voturi pentru;
2. Dl Vaidovici Mihai, cu 4 voturi pentru.

Preşedintele de şedinţă constată că a fost întrunită procedura legală şi îl declară pe dl Stefanovici Vasa viceprimar al comunei Cenad. Se adoptă **Hotărârea nr. 5** a Consiliului Local Cenad.

Se dă cuvântul dlui Crăciun Nicolae, care mulţumeşte consilierilor pentru felul cum au răspuns privind prezenţa la şedinţa de constituire a Consiliului local, convoacă şedinţa următoare a Consiliului local pe data de 2 iulie 2012, ora 16, pentru alegerea Comisiilor de specialitate, aprobarea Regulamentului de funcţionare a Consiliului local, aprobarea Statutului comunei şi a altor proiecte de hotărâri care vor fi propuse.

Preşedinte de şedinţă,	Contrasemnează, SECRETAR,
Jura-Stoia Carmen-Violeta	**Marianuţ Miroslav**

NOTĂ: Facem precizarea că textele integrale ale hotărârilor adoptate în şedinţa din 25 iunie 2012 a Consiliului Local Cenad se pot consulta pe larg fie la sediul Primăriei Cenad, fie pe site-ul oficial al instituţiei: **www.cenad.ro**.

Consiliul Local Cenad

Potrivit Hotărârii nr. 2/25 iunie 2012 a Consiliului Local Cenad, componenţa noului Consiliu Local Cenad, ai cărui membri au fost aleşi prin votul cenăzenilor şi vor conduce destinele comunei până la alegerile locale viitoare, este următoarea:

Nr. crt.	Nume şi prenume	Apartenenţa politică
1	**Giuricin Carmen**	U.S.L.
2	**Jura-Stoia Carmen-Violeta**	P.D.L.
3	**Matei Viorel**	U.S.L.
4	**Mizu Felicia**	P.D.L.
5	**Mizu Ioan-Florin**	P.D.L.
6	**Pâţ Marius**	P.D.L.
7	**Regep Cristian-Gheorghe**	U.S.L.
8	**Sârbu Gabriel-Victor**	P.D.L.
9	**Sopon Cristian**	P.D.L.
10	**Stefanovici Vasa**	P.D.L.
11	**Turcea Ştefan**	U.S.L.
12	**Vaidovici Mihai**	U.D.M.R.
13	**Vincău Radu-Eugen**	P.P.D.D.

Abrevieri:

P.D.L. - Partidul Democrat Liberal;

P.P.D.D. - Partidul Poporului - Dan Diaconescu;

U.D.M.R. - Uniunea Democrată a Maghiarilor din România;

U.S.L. - Uniunea Social-Liberală (compusă din Partidul Social Democrat, Partidul Naţional Liberal şi Partidul Conservator).

„Lada cu zestre“, ediţia a VI-a 2012

Festival-concurs aflat la cea de-a VI-a ediție, organizat de Consiliul Județean Timiș împreună cu Centrul de Cultură și Artă al Județului Timiș, devenit

Corul Bisericii Ortodoxe Române din Cenad

deja tradiție în județul Timiș, „Lada cu zestre“ a reunit aproape 5000 de artiști de toate genurile: coruri, grupuri corale, tarafuri, soliști vocali de toate genurile, soliști instrumentiști, creatori populari, meșteșugari, artiști plastici, recitatori în grai, dansuri populare, dansuri de societate, muzică cultă, artă culinară tradițională etc. Gazdele primei etape - faza regională - au fost localitățile: Jimbolia, Giarmata, Recaș, Moșnița Nouă, Giroc, Dumbrava, Liebling, Pesac, care au găzduit reprezentanți a 98 de localități din județul Timiș, printre care și Cenadul, comună în care „Lada cu zestre“ a devenit deja tradiție de cinci ani încoace.

Comuna Pesac a fost gazda localităților alături de care a participat și Cenadul cu următoarele puncte: Corul Bisericii Ortodoxe Române, condus de Ioan Dogojie și având în repertoriu „Heruvic-irmosul“, „Cuvine-se cu adevărat“ și „Pe Tine Te lăudăm“, artă culinară - reprezentanta noastră fiind Georgeta Cucu - „Rață pe varză“, Slavka Bojin - „Cesnița sârbească“ și Ștefan Maxim - „Papricaș de somn“, toate având succes deplin în urma degustărilor de către comisie. Cenăzenii s-au calificat cu toții și, drept urmare, vor participa la faza județeană, ce se va desfășura în capitala Banatului, la Timișoara, în luna octombrie, la Centrul de Cultură și Artă al Județului Timiș.

Același succes l-a avut și corul, membrii comisiei fiind impresionați de intonație și interpretare. Le urăm succes tuturor participanților cenăzeni la faza județeană din toamna lui 2012!

Bibliotecar **Dorin Dronca**

Concurs de pescuit

În sfârșit, după multe amânări, în data de 16 iunie 2012, s-a desfășurat la pescăria „Anka“ din Cenad multașteptatul concurs de pescuit, dorit atât de pescari, cât și de nepescari. Participarea a fost echilibrată, deoarece ambele grupuri au fost bine reprezentate. La concurs s-au prezentat în total 44 de concurenți, șapte la categoria „Juniori“ și 37 la „Seniori“, competiția în sine desfășurânduse pe o perioadă de șase ore, respectiv de la 7 la 13, într-o singură manșă, în prima fază fiind trase la sorți locurile fiecărui pescar. Rezultatele nu au fost deosebit de spectaculoase, poate și din cauza căldurii excesive. Totuși, putem menționa că atât pescarii, cât și spectatorii s-au simțit bine datorită bufetului asortat, aprovizionat de patronul pescăriei, Lucian Jura, asistat de maestrul Costel Varga (Combă). Băuturile au fost reci, iar cârnații și micii la grătar deosebit de gustoși, fiind apreciați de toți participanții. Concursul s-a desfășurat în condiții de deplină sportivitate, atât datorită concurenților, dar și datorită echipei de arbitri formată din: Livius Dănilă, Ovidiu Popa, Florin Popon, Dorin Dronca și Gheorghe Ivașcu.

Premiile s-au dat pe categorii de vârstă: „Juniori“ și „Seniori“, punctânduse cantitatea de pește prins, dar și cea mai mare captură.

La categoria „Juniori“ s-au înregistrat următoarele rezultate:

Locul I - Maxim Paul - 1,2 kg;
Locul II - Marianuț Maia - 1,1 kg;
Locul III - Regep Dragoș - 1,0 kg.

Premiul special pentru cea mai mare captură: Laurențiu Mizu - caraș de 0,5 kg.

La categoria „Seniori“ s-au înregistrat următoarele rezultate

Locul I - Cristian Sopon - 2,700 kg;
Locul II - Iosif Niglaș - 1,310 k;
Locu III - Gheorghe Covaci - 0,730 kg.
Premiul special - Cristian Sopon - crap 1,1 kg.

Concursul a fost organizat de Asociația culturală „Concordia“ Cenad, în colaborare cu primăria Cenad și pescăria „Anka“.

Ing. Gheorghe Ivașcu

Ziua Eroilor

Sacrificiul a peste 800000 de români în ceea ce istoricii au numit Marele Război, iar noi, românii, Războiul Reîntregirii, a asigurat împlinirea unui mare ideal pentru care trudiseră generații întregi. Teribila încleștare a neamului românesc, începută în noaptea din 14-15 august 1916, s-a concretizat printr-un lung șir de bătălii a căror rostire ne înfioară și ne emoționează în același timp: Jiu, Olt, Turcaia, Flămânda, Prunariu, Dragoslavele, Neajlov, Mărăști, Mărășești, Oituz etc.

Eroii Reîntregirii aveau nevoie, precum cei ai Independenței, de binecuvântare și slăvire, astfel încât Ministerul de Război de la București a început, încă înainte ca tunurile să amuțească, să se îngrijească de rămășițele pământești ale tuturor celor căzuți pe câmpul de onoare. Toată suflarea satelor românești, de la copil la bătrân, a devenit, astfel, implicată în procesul de strângere, de prin păduri, lunci, câmpii, a rămășițelor ce urmau să fie înhumate în cimitire sau, dacă nu existau, în curțile bisericilor. Ordinele autorităților centrale au fost extrem de stricte, iar la 27 februarie1919 a fost emis Decretul-lege nr. 502, completat cu ordinele de război, ceea ce a permis constituirea unei comisii de expropiere a mormintelor și cimitirelor militarilor morți în timpul războiului. Comisia trebuia, prin filialele sale locale, să determine locul exact unde se găsesc mormintele și cimitirele militarilor morți în război, pentru a se evita profanarea lor. În condițiile în care Ministerul de Război era informat că peste multe morminte ale eroilor s-a tras cu plugul de către proprietari, riposta s-a dorit a fi dură din partea autorităților statului, astfel celor vinovați de asemenea acte să li se facă acte de dare în judecată. Grija autorităților pentru memoria eroilor Reîntregiri este dovedită și din Decretul-lege nr. 4.106 din 12 septembrie1919, prin care se înființa, sub înaltul patronaj al reginei Maria, societatea „Mormintele eroilor căzuți în război". Societatea avea ca președinte activ pe mitropolitul primat Miron Cristea și funcționa sub directa supraveghere a Ministerului de Război. Noua instituție avea ca obiective principale: descoperirea locurilor unde existau morminte ale ostașilor români căzuți în timpul Războiului Reîntregirii, strângerea osemintelor, relizarea unor îmbunătățiri la cimitirele eroilor, realizarea unor mausolee. Militarii români căzuți pe pământ străin urmau să se bucure de toată atenția societății, precum și cei ai fostelor state beligerante, amice sau inamice, dar sub condiția reciprocității. Legea promulgată, la 24 august 1920, de către regale Ferdinand I, instituia o serbare națională anuală de comemorare a eroilor, ce era stabilită să se desfășoare în ziua de Înălțarea Domnului. Societatea „Mormintele eroilor căzuți în război" a realizat până în 1948 un număr de 118 cimitire definitive, 84 de cripte, 13 mausolee, 503 troițe, a identificat și amenajat 529713 de morminte, din care 72870 în străinătate. Legea din 2 iunie 1927 avea să schimbe numele societății, înființate în 1919, în Societatea Cultul Eroilor, ce va deveni la 1 august 1940 „Așezământul Național Regina Maria pentru cultul eroilor" și mai apoi, după 30 decembrie 1947, „Așezământul Cultul Eroilor". După evenimentele din decembrie1989, s-a revenit la sărbătoarea Zilei Eroilor de Înălțarea Domnului și nu de 9 mai cum a fost până atunci. Mormintele la care depunem flori și aprindem lumânări de Înălțare, precum și mausoleele în fața cărora ne reculegem, reprezintă un simbol al dăinuiri noastre în timp, pe aceste locuri, al sacrificiului suprem pentru un mare ideal.

Prof. Cristina Pacev

Clasa a VIII-a de la Școala Generală din Cenad, la sfârșitul anului școlar 2011/2012

Copii din Cenadul anului 1935.
Colecția: Rodica Pitic

O, tempora!

Îmi aduc aminte, eram prin clasa a III-a, când într-o zi am făcut nu ştiu ce năzbâtie pe la şcoală. „Mâine să vină mama ta la şcoală“, mi-a spus „tovarăşa învăţătoare“ pe un ton imperativ, care mi-a ridicat pulsul la 100. În drum spre casă, cu capul plecat de ruşine, nu atât de faptul că urma să-i spun mamei ce am făcut (şi dacă mă gândesc bine nu era cine ştie ce, dar mă rog, asta era!) cât de faptul că trebuia să vină la şcoala, încercam să îmi fac un plan pentru a scăpa mai uşor de ceea ştiam că va urma: o ceartă pe măsură, o pedeapsă dură şi, bineînţeles, o bătaie zdravănă.

Ajuns acasă, cu greu am reuşit să-i spun mamei că a doua zi trebuia să se prezinte la raport, la şcoală. Nici nu am apucat să-i spun motivul că m-am şi trezit cu două palme. „Ce-ai făcut, mă, copile?“ Atât mi-a zis. Am încercat să-i explic într-o manieră de „copil nevinovat“ ce eram, dar asta a ţinut până a doua zi când a aflat cu adevărat ce am făcut.

„Bine, lasă că discutăm noi când ajungi acasă“.

Cred că nu mai este necesar să menţionez ce a urmat: o nouă morală şi... desigur „Sfântul Nicolae“. Mama niciodată nu mi-a ţinut apărarea în fata dascălilor. De fiecare dată eu eram cel vinovat. Asta nu se discuta, era literă de lege.

Şi asta se datora faptului că mama era conştientă (şi acum îi dau dreptate) că doar cu stricteţe se putea educa un copil.

V-am povestit această întâmplare (pentru mulţi hazlie) doar pentru a pune semnul întrebării la următoarea problemă: de ce există o prăpastie atât de mare între generaţia de ieri şi cea de azi, între copiii de azi şi cei de ieri?

Desigur, acel iterativ conflict între generaţii a existat întotdeauna şi va exista. Nu vreau să fiu eu acela care să spună că atunci a fost mult mai bine şi acum este dezastru, însă un lucru e clar: cele două generaţii au din ce în ce mai puţine puncte comune.

Fac parte din acea generaţie care a crescut cu basmele lui Petre Ispirescu, ale Fraţilor Grimm, ascultate pe acele discuri de culoarea neagră, care se învârteau pe celebrul „pick-up“. Câţi dintre tinerii azi mai citesc poveşti? „Abureală, poveşti de adormit copiii“ vor spune cei din ziua de azi. Da, într-adevăr, poveşti de adormit, pentru că noi, într-adevăr adormeam cu acele poveşti, dar din acest punct de vedere eram mult mai liniştiţi, mult mai sensibili, mai creativi... şi lista poate continua.

Lectura era o parte din viaţa noastră; citeam DE PLĂCERE!

Astăzi, cărţile stau prăfuite, aşteptând ca, din când în când, CINEVA să le deschidă.

Lectura a fost înlocuită cu INTERNETUL. Cred că ajuns ceva de neimaginat ca CINEVA să nu aibă acasă „măcar“ un LAPTOP, dacă nu chiar o „TABLETA“. Încă de la grădiniţă copilul este lăsat acasă „să butoneze“ pe calculator. „Decât să stea afară şi să facă prostii, mai bine stă pe calculator“, este o replică pe care am întâlnit-o la mulţi părinţi. COPILUL NU ARE NEVOIE DE CALCULATOR, CI ARE NEVOIE DE DRAGOSTE. Copilul are nevoie de ascultare, de înţelegere, dar în primul rând de afecţiune. Ne mirăm că nu-l putem dezlipi de pe scaunul de la calculator!

Copilul de azi „s-a ataşat“ atât de mult de calculator încât nu îi mai trebuie nici măcar mâncare sau apă. Citesc deseori pe internet „Prietenul meu calculatorul“. Da, într-adevăr, cel mai bun prieten al copilului din ziua de azi este calculatorul.

Pe vremea mea, străzile erau pline de copii; noi ne jucam afară. Ce să mai zic de băieţi! Fotbalul era ceva sfânt. Singurul teren de fotbal era cel din curtea şcolii, unde după-masa nu aveam voie să intrăm. Atunci ne improvizam un teren, porţile fiind marcate cu două cărămizi. O TEMPORA!

La şcoală, respectul şi bunul simţ erau la ele acasă. Nu îndrăzneam să comentez în faţa unui dascăl şi asta nu pentru că urma să fiu pedepsit, ci pentru că era o RUŞINE să fiu arătat cu degetul de către cei din jurul meu. Ce să mai zic de nota scăzută la purtare! Era o adevărată tragedie.

Educaţia nu se făcea doar acasă sau la şcoală. Educaţia se făcea şi în comunitate. De multe ori eram atenţionaţi de către oamenii din sat pe care nu îi cunoşteam. CE RUŞINE! Parcă-mi şi acum îmi amintesc de „No, lasă că o să le spun eu părinţilor tăi ce ai făcut!“

Azi, nota scăzută a devenit ceva normal şi pe nimeni nu interesează. Când i se spune unui elev că va avea nota scăzută la purtare, te trezeşti cu următoarea replică: „Ei, şi ce dacă, oricum nu mă interesează!“

În cele mai multe situaţii (ca să fiu totuşi rezonabil) nici pe părinţi nu îi interesează. Sunt părinţi care habar nu au ce face copilul la şcoală! Ei ştiu doar că trebuie să îşi trimită copilul la şcoală şi atât.

Dragi părinţi, nu este suficient! E adevărat că trăim alte vremuri, dar TREBUIE să rupem din noi şi să acordăm un timp copiilor. Daca nu vom face asta, riscăm (vorbesc la plural, intenţionat!) să îi pierdem!

Şi cum din Cutia Pandoriei ultima care a rămas a fost SPERANŢA, nu îmi rămâne decât să sper şi să cred că vremurile se vor schimba şi că odată şi odată (poate eu nu voi apuca) adevăratele valori umane, RESPECTUL, BUNUL SIMŢ... şi chiar RUŞINEA, vor fi repuse acolo unde le este locul: PE PIEDESTALUL UMANITĂŢII!

Prof. Sebastian Cucov

Alipirea Cenadului Vechi la Cenadul Mare

Pe 17 septembrie 1948, comisiile interimare din comunele Cenadul Mare și Cenadul Vechi decid, la unison cu organizațiile de bază ale Partidului Muncitoresc Român din ambele localități, alipirea comunei Cenadul Vechi la Cenadul Mare, spre a forma o singură comună, cu denumirea de Cenad, dar numai cu consultarea prealabilă a

Cenăzenii la alegerile parlamentare din 28 martie 1948 (Sursa: Direcția Județeană Timiș a Arhivelor Naționale)

locuitorilor din Cenadul Vechi, lucru transmis și pretorului.

Procesul-verbal încheiat cu respectivul prilej ne oferă și tabloul de moment al celor care conduceau atunci destinele Cenadului. Prezenți au fost: Jivanov Rada – secretar P.R.M., Nedelcov Vichentie – membru în biroul organizației de partid, Albu Ștefan – primar, dr. Egri Ferdinand, Pătrașcu Gheorghe și Dișici Milivoi – membri în comisia interimară a Cenadului Vechi, lipsă fiind Constantinescu Vasile – notar, Mizu Eremie și Marian Pavel – membri ai comisiei interimare; Barantici Lazăr – primar, Regep Mihai – notar, Pescariu Traian, Gurici Milan, Obercnez Dafina, Stanciu Gheorghe – membri în comisia interimară a Cenadului Mare, lipsă fiind Balaj Ioan, membru al comisiei interimare. Se trece la dezbaterea singurului punct al ordinei de zi. Primul pe listă va fi „Tov. Pescariu, care face expunerea de motive din partea P.M.R. din Cenad, prin care arată că această despărțire făcută de fostele regimuri burghezo-capitaliste și imperialiste, au avut la bază substraturi de dominație politică, exploatatoare și șoviniste, despărțind aparte nemții de celelalte naționalități conlocuitoare, făcându-li-se în acest fel avantaje pentru a se deosebi de celelalte naționalități conlocuitoare și a beneficia de diferite favoruri.“

În procesul-verbal al ședinței se va mai scrie: „Întrucât unii membri din P.R.M. Cenadul Vechi, într-o ședință, au arătat greutățile financiare la susținerea comunei, fiind în majoritate împroprietăriți și săraci, au solicitat unificarea Cenadului Vechi la Cenadul Mare, pentru motive economico-financiare, întrucât taxele comunale la Cenadul Vechi sunt cu 100-500% mai mari față de Cenadul Mare, locuitorii contribuabili împroprietăriți în număr de cca 90, cari suportă greutățile financiare azi, în locul moșierilor și chiaburilor expropiați din com. Cenadul Vechi, iar comuna are cheltuieli mari de întreținere.“

Pretorul Nicolae Tcaciuc se va deplasa la Cenad la 10 ianuarie 1949, după care va scrie:

„După cercetările făcute potrivit art. 4 alin. 7 din Regulamentul pentru aplicarea legei administrative în legătură cu contopirea respectiv alipirea comunei Cenadul Vechiu cu comuna Cenadul Mare, rezultă că comuna Cenadul Vechiu nu are venituri suficiente pentru acoperirea cheltuielilor obligatorii pentru o mai bună administrație comunală, fapt ce se constată că impozitele și taxele comunale plătite de locuitorii comunei sunt prea mari, care se cifrează dela 200-300 lei pe jugh. de pământ ca adiționale suplimentare, pe când comuna Cenadul Mare încasează acest impozit numai de 70-100 lei pe jugh. de pământ.“

Pe 11 ianuarie, la primăria din Cenadul Vechi se adună „un mare număr de locuitori, care fiind lămuriți despre ce este vorba, după ce au deliberat mai îndelungat și bazați pe hotărârea comisiei interimare din 17 septembrie...“ vor fi de acord cu alipirea de Cenadul Mare, lucru consemnat în procesul-verbal, de față cu pretorul. În aceeași zi, va avea loc și ședința comună a comisiilor interimare și a organizațiilor de bază ale P.M.R. din cele două localități. Din partea Cenadului Vechi au fost prezenți: Ștefan Albu – primar, dr. Egri Ferdinand, Gheorghe Pătrașcu, Marian Pavel, Mizu Irimie și Dișici Milivoi – membri în comisia interimară. Iar din Cenadul Mare: Lazăr Barantici – primar, Milan Giurici, Gheorghe Stanciu, Balasz Ioan, Milan Uncianschi, Obercnez Dafina – membri în comisia interimară, absent motivat fiind Traian Pescariu. Din partea P.M.R. vor fi prezenți: Zarici Liuba – secretar, și Vichentie Nedelcov – secretar de cadre. Iar din partea Uniunii Populare Maghiare (Madosz), Bakay Matei. Secretarul ședinței a fost notarul Mihai Regep. Se citește procesul-verbal al ședinței din 17 septembrie 1948. Apoi, „După verificare, se ia în seamă că, comisiile interimare ale comunelor Cenadul Vechi și Cenadul Mare, întrunite la sediul P.M.R. din comuna Cenadul Mare și de comun acord cu membrii organizației de bază din ambele comune au adus hotărârea sub formă de propunere de unificare, respectiv contopirea comunei Cenadul Vechi cu comuna Cenadul Mare pentru motivele consemnate în procesul-verbal al ședinței precedente din 17 septembrie 1948 și cu condițiunea de a fi consultată populația comunei Cenadul Vechi.“. Dat fiind faptul că erau îndeplinite toate condițiile cerute, „Membrii comisiilor interimare din comuna Cenadul Vechi și Cenadul Mare, ținând seama de inițiativa lor proprie și de comun acord cu organizațiile de bază P.M.R. din ambele comune, de avizul favorabil dat de pretorul Plasei Sânnicolau Mare cu nr. 3198 din 10 ianuarie 1949, precum și de dorința populației din ambele comuni, aduc cu unanimitate următoarea hotărâre: comuna Cenadul Vechiu se contopește, respectiv se alipește la comuna Cenadul Mare spre a forma o singură comună cu denumirea de «Cenad».“

Pentru finalizarea actului de unificare, pretorul Nicolae Tcaciuc va trimite un raport prefectului județului Timiș-Torontal pe data de 14 ianuarie 1948.

Dușan Baiski

Sfaturi de sezon pentru gospodarii cenăzeni

În perioada la care ne referim, adică lunile iulie și august, lucrarea cea mai importantă ce, de regulă, începe în prima decadă a lunii iulie, este recoltatul grâului, secarei și ovăzului. E de presupus că recoltatul orzului s-a finalizat la sfârșitul lunii iunie. Unul dintre lucrurile cele mai importante înaintea debutului recoltării este curățirea și dezinsecția spațiilor de depozitare, în caz contrar putând avea surprize neplăcute cu dăunătorii de depozit, mai ales cu moliile și gărgărițele. Pentru dezinsecția spațiilor goale, dar și a cerealelor depozitate, se poate folosi unul dintre produsele puse la dispoziție de magazinul „Glisando“ din Sânnicolau Mare (aflat la intersecția dintre drumul spre Timișoara și cel spre Arad) și anume: SUMITHION – o fiolă la 5 l de apă pentru 20 mp, K'OBIOL – o fiolă la 5 l de apă sau RELDAN – 10 ml/5 l de apă. Prețurile pentru fiecare produs sunt următoarele: RELDAN – 4 lei/fiola, SUMITHION – 6 lei/fiola și K'OBIOL – 4,5 lei/fiola. Depozitarea se face numai după ce umiditatea la boabe a scăzut sub 14%.

Buha verzei (*Manestra brassicae***)**

În grădină se continuă udările și lucrările de întreținere la răsaduri și se începe recoltarea la usturoi și ceapă. Un lucru important îl constituie urmărirea și combaterea bolilor și dăunătorilor. La cartofi, vinete și tomate, dacă nu se combate la timp gândacul de Colorado, acesta poate să distrugă întreg aparatul foliar al plantelor. Pagubele cele mai mari le produc larvele și atacă tot timpul perioadei de vegetație, începând cu mijlocul lunii mai. De regulă, tratamentele se execută complexat, adică concomitent cu insecticidul se aplică și un fungicid, cum ar fi CALYPSO 0,02% + DITHANE M-45 0,2%. Alt dăunător semnalat în această perioadă ar fi păduchele de frunze, care atacă toate organele aeriene ale plantelor. Ca tratament se poate folosi MOSPILAN 20 SP – 0,015% sau FASTAC 10 EC – 0,02%.

În luna iulie trebuie finalizat plantatul verzei de toamnă, în caz contrar nu mai avem siguranța îndesirii căpățânei până în toamnă. Răsadul de varză se pregătește în pat rece și se udă abundent. Udarea este necesară în întreaga perioadă de vegetație, știut fiind că varza este mare consumatoare de apă. În cursul perioadei de vegetație se urmărește atacul dăunătorilor, unul dintre cei mai periculoși fiind buha verzei (*Manestra brassicae*), care mai poate să atace și conopida sau gulia. Cele mai mari pagube le produc larvele, care la început mănâncă frunzele, iar la formarea căpățânei pătrund în aceasta săpând galerii. Exrementele lăsate de larve alterează calitatea verzei. Combaterea se face cel mai ușor până la formarea căpățânii, cu unul din produsele: DECIS 2,5 EC – 0,04%, FASTAC 10 EC 0,02%, PYRINEX 0,15%, KARATE ZEON 0,15%. Aceste insecticide combat și păduchele de frunze, puricele negru, fluturele alb al verzei și molia verzei. Un alt dăunător care produce pagube mari este limaxul cenușiu, care atacă în toate straturile cultura, dar mai ales când timpul este ploios. Ca tratament se folosește MESUROL 2 RB în cantitate de 50 g la 100 mp.

La pomii fructiferi care se recoltează în toamnă se continuă tratamentele pentru boli și dăunători. Se aplică udări în lipsa precipitațiilor, mai ales la pomii tineri. Dintre dăunătorii care trebuiesc urmăriți este și omida păroasă a dudului (*Hyphantria cunea*), la care apare generația a II-a. Tratamentul se efectuează la apariția atacului de larve pe frunze și poate fi folosit CALYPSO 480 SC – 0,02%. Trebuie ținut cont că omida păroasă este polifagă și atacă toate speciile pomicole. La sfârșitul lunii iunie și începutul lunii iulie apare generația a II-a la viermele merelor (*Laspeyresia pomonella*). Se poate utiliza unul din produsele: DECIS 50 EW – 0,0125%, KARATE ZEON – 0,015%, CALYPSO – 0,02% etc. Dintre bolile semnalate în această perioadă este putregaiul frunzelor (*Monilinia fructigena*). Boala se extinde la frunzele apropiate, care în cele din urmă putrezesc în întregime și cad. Ca metodă de combatere putem folosi unul din produsele: TELDOR 500 SC – 0,08% sau FOLICUM SOLO 250 EW – 0,05% sau ROYRAL 500 SC – 0,1%.

La vița de vie, odată cu începerea pârguirii strugurilor, începe atacul de putregaiuri, mai ales pe fondul unor leziuni suferite de boabe prin înțepături de insecte sau loviturі de grindină. Cel mai păgubitor este putregaiul cenușiu (*Botrytis cinerea*), care poate fi combătut cu unul din produsele: DITHANE M 45 – 0,2%, CHORUS – 0,05%, FOLPN – 0,2% etc.

Dintre dăunătorii caracteristici acestei perioade amintim moliile, care pot fi combătute cu CALYPO 480 SC – 0,02%, DECIS 2,5 EC – 0,025%, FASTER 10 CE – 0,02%.

În speranța că sfaturile vă vor fi de folos, vă dorim sănătate și recolte bogate!

Ing. Gheorghe Ivașcu

Rețeta lui Feri

Pește, altfel

Ingrediente: 500 g fileu de pește, 250 g ceapă, 250 g ardei gras, 150 g ulei, vegeta.

Mod de preparare: Se taie ceapa și ardeiul felii și se prăjește în ulei până ceapa devine sticloasă. Se pune peștele deasupra, tăiat în felii de un centimetru lățime și 3-4 cm lungime. Se condimentează cu vegeta și boia și se prăjește acoperit 5-8 minute.

Prof. Fodor Francisc

Adio, domnule profesor!

A plecat pentru totdeauna dintre noi cel care a avut harul și darul de a sădi lumina cunoșterii în generații succesive de cenăzeni. Întreaga sa viață a fost un visător, un luptător, dar și un copil. A crezut în oameni cum doar un profesor știe să creadă. Hulit de câte unii, cu suflete mărunte, dar iubit de alții, cei mai mulți, și-a dedicat viața celor din jurul său și doar cumplita boală a fost cea care în cele din urmă l-a biruit. A făcut pentru comunitatea cenăzeană ceea ce puțini s-ar fi gândit să facă. Nu, nu singur, aveți dreptate, dar fără el nu s-ar fi născut și nu ar fi apărut fără întrerupere, vreme de 18 ani, revista „Cenăzeanul", nu s-ar fi înființat Asociația culturală „Concordia", nu s-ar fi organizat edițiile de comunicări, nu s-ar fi tipărit anuarele și multe altele. Pentru aceeași comunitate a scris și două cărți: „Jurnalul unui cenăzean anonim" (Editura Marineasa, Timișoara 2005) și „Graiul cenăzenilor" (Editura Marineasa, Timișoara, (2011). Aduna materiale documentare pentru cea de-a treia carte, de data aceasta dedicată culturii Cenadului. Numai că Dumnezeu a decis să pună punct. Profesorul Doran este acum în ceruri. Adio, domnule profesor!

Biobibliografie

S-a născut la 8 decembrie 1933 în Oravița, județul Caraș-Severin.

Urmează școala în orașul natal, inclusiv Școala medie de comerț cooperatist, pe care o încheie în vara anului 1952.

Pe rând, face armata, lucrează ca merceolog în cadrul Uniunii raionale a cooperativelor de consum din Moldova Veche, este vânzător într-un magazin alimentar din Oravița, casier C.F.R. în Anina, funcționar la Sfatul popular raional din Oravița, secretar de sfat la Comorâște, județul Caraș-Severin.

În 1959, se înscrie la Facultatea de filologie a Universității „Babeș-Bolyai" din Cluj, pe care o absolvă în iulie 1964.

A fost profesor de limba și literatura română la școlile generale din Cenad, Variaș și Saravale, în județul Timiș.

A debutat în anul 1989, în revista „Scrisul bănățean".

De atunci a publicat sporadic în „Scrisul bănățean", „Drapelul roșu", „Orizont", „Vrerea" (Timișoara), „Caraș-Severinul" (Reșița), „Paralela 45" (Timișoara). La Variaș a editat revista „Abecedar" a elevilor din școală.

A făcut parte din colegiul de redacție al revistei „Cenăzeanul" (Cenad) de la înființarea acesteia (1992). A cules și a publicat folclor în: „Banatule, mândră floare", „Ce-am în inimă și-n gând", „Folclor literar" (Universitatea de Vest-Timișoara), „Vrerea".

A îngrijit volumul de versuri „An din patru primăveri" al regretatului poet cărășean Mihai Novac.

Este autorul culegerii de folclor literar „Pădure, soro pădure - Culegere de folclor literar din munții Locvei". În 2000, a publicat volumul de poezie „Visul de noapte al apelor" (Editura Marineasa").

Au urmat: „Jurnalul unui cenăzean anonim" (Editura Marineasa", 2005), „Între sacru și profan sau glose pe marginea unui manuscris religios" (Editura Marineasa", 2008) și „Graiul cenăzenilor" (Editura Marineasa, 2011).

A plecat pentru vecie dintre noi pe 15 iunie 2012, la Sânnicolau Mare. A fost înmormântat la Cenad la 16 iunie 2012.

*Rădăcini**

Tatăl meu, ceferistul,
După ce a alergat
Un car de ani
Printre șine,
S-a dus sus, pe deal,
Să se odihnească puțin

Și-a uitat drumul spre casă.

Mama l-a plâns, ca, apoi,
După ce a pus casa în ordine,
S-a dus să doarmă-mpreună
Toată moartea
Așa cum au dormit
Toată viața.

Acum, bătrânii
Mai coboară câteodată
În visele mele.

***** Poezia face parte din ciclul „Icoane pe suflet" și a fost publicată în volumul „Visul de noapte al apelor" de Gheorghe Doran (Editura „Marineasa", Timișoara, 2000).

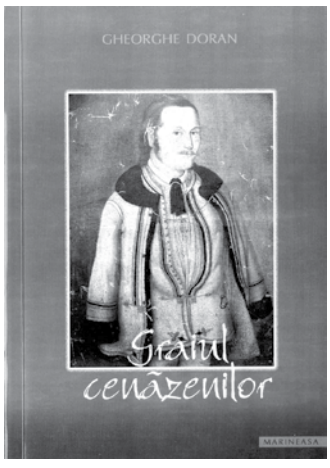

*Viaţa Sfântului Gerard de Cenad**

(Urmare din numărul trecut)

Şi pe cînd zişii episcopi veniră în grabă la locul care se cheamă Dyod, sfîntul Gerard sluji în biserica sfintei Sabina şi propovădui norodului care era de faţă în chip vrednic, ca să-l înduplece, despre credinţa cea dreaptă şi răsplata vieţii celei veşnice. Iar la sfîrşitul predicii, izbucnind în lacrimi, astfel grăi: Fraţi şi tovarăşi ai mei episcopi, şi toţi ceilalţi credincioşi care sînteţi de faţă, aflaţi că noi astăzi vom ajunge cu cununa muceniciei la Domnul nostru Isus Hristos. Iar eu vă dau de ştire despre taina lui Dumnezeu, care mi s-a dezvăluit în astă noapte. Văzui dar pe Domnul nostru Isus Hristos în poala prea sfintei sale Mame Fecioara şezînd şi chemîndu-ne pe noi, iar cu mîna sa ne întinse împărtăşania trupului şi sîngelui său. Iar episcopul Beneta venind la el, trase înapoi împărtăşania Isus Hristos, de unde se vede că astăzi va fi lipsit de tovărăşia muceniciei noastre.

(18) După acestea fericitul Gerard îi îndemnă să-şi mărturisească păcatele unul altuia şi, ascultînd slujba, se rugară şi încredinţîndu-se de nădejdea fericirii celei veşnice, se împărtăşiră bucuroşi cu toţii, apoi se îndreptară către schela Dunării. Iar fericitul Gerard, fiind mic de stat şi cheltuindu-şi toate puterile sale cu totul întru slujirea lui Dumnezeu, se sluji de o căruţă. Şi ajungînd la schela Pestei, iată că cinci nelegiuiţi, Vata şi părtaşii săi, plini de diavolii cărora li se dăduseră, năvăliră asupra episcopului şi tovarăşilor şi-i năpădiră cu pietre. Iar fericitul Gerard pe cei în care aruncau cu pietre fără ostoire îi însemna cu semnul crucii, asemenea celui dîntîi mucenic Ştefan, fiind el cel dintîi mucenic în Pannonia. Şi îngenunchind pe pămînt, strigă cu glas mare, zicînd: Doamne Isuse Hristoase, nu le socoti acest păcat, că nu ştiu ce fac. Iar ei văzînd aceasta, mai mult încă turbară şi năvălind asupră-i, îi răsturnară căruţa pe malul rîului şi acolo trăgîndu-l din carul său, punîndu-l în căruţă, îl aruncară în jos de pe muntele Krenfeld şi, văzînd că se mai zbate, îl străpunseră în piept cu suliţa, iar apoi trăgîndu-l pe o lespede, îi sfărîmară creierii. Şi aşa slăvitul mucenic al lui Hristos trecu de la necazurile acestei lumi la fericirea cea veşnică în anul Domnului o mie patruzeci şi şapte. Iar Dunărea se revărsă mereu şi nimeni nu putu spăla vreme de şapte ani sîngele de pe piatra pe care fu sfărîmat capul sfîntului Gerard, pînă nu fu culeasă de preoţi piatra cu sîngele. Iar trupul sfîntului zăcu în acea zi unde fusese mucenicii. Şi Budi episcopul, lovit cu pietre, trecu la slava cerească, iar episcopul Bistrid fu rănit de moarte, părăsind a treia zi acest veac. Iar episcopul Beneta fu slobozit de herţegul Endre şi comitele Zonug cu toată mulţimea şi oamenii episcopilor, în afara episcopului Beneta, fură ucişi. Iar într-acea zi atîţia creştini fură omorîţi, că numele lor îl ştie numai îndurarea lui Dumnezeu singur. Şi aşa fu împlinită proorocirea sfîntului Gerard şi cu adevărat se arată cîtă sfinţenie avu pe cînd trăia acesta, îndrăgit de Dumnezeu şi dăruit de el cu multe. Era dar neprihănit, doctor în canoane, magistru în sfînta teologie, purtînd din al cincilea an al vieţii veşmîntul sfîntului Venedict, ba încă şi învrednicit cu rangul episcopal, mucenic slăvit, cel dintîi din Ungaria, pentru sfînta biserică.

Iar în ziua următoare fu astrucat în biserica fericitei Fecioare din Pesta cu multă plîngere, în acelaşi veşmînt în care fusese mucenicit. Şi orice olog îi atingea trupul ori culegea sîngele lui de pe jos, îndată se vindeca de toată slăbiciunea. Iar herţegul Endre fu încununat la Alba, poruncind tot neamului său, sub cuvînt de pedeapsă cu moartea, să se lepede de datina păgînească şi să treacă la credinţa lui Hristos, şi să vieţuiască după poruncile sfîntului crai Ştefan, ceea ce s-a şi făcut. Iar craiul, creştin evlavios foarte, ridică două mănăstiri, una la Tihany, iar alta lîngă Vişegrad. Şi zăcînd şapte ani în pămînt, unde era îngropat, trupul sfîntului Gerard, episcopul Maurus de Cenad şi Filip, stareţul mănăstirii fericitei Fecioare din Cenad, pe care sfîntul Gerard încă în viaţă fiind îl pusese stareţ la zisa mănăstire, merseră la craiul Endre cu mulţime de blagorodnici din episcopatul Cenadului, cerînd ca trupul fericitului mucenic Gerard, care era îngropat în bisericuţa fericitei Fecioare din Pesta, să li se îngăduie a-l duce la scaunul Mureşului. Care cerere primindu-li-se, ajungînd ei la mormîntul sfîntului mucenic, minunat miros din mormîntul său ieşi şi trupul lui îl aflară strălucitor ca neaua, ca şi cum ar fi fost mucenicit chiar atunci. Şi luînd ei sfîntul trup, alergă mulţime de slăbănogi, orbi şi ologi, care atingînd trupul ori haina lui cu toţii se însănătoşeau şi cum, nu putură pleca în acea zi din pricina mulţimii de norod, porniră noaptea, şi înaintînd puţin, mîna unei femei strîmbe, care atinse trupul sfînt, pe loc se însănătoşi. Pe lîngă acestea, caii ce trăgeau carul nu fură văzuţi mîncînd ori bînd, trăgînd veseli, ca şi cum n-ar fi simţit nici o greutate. Alergau din satele şi din tot ţinutul Cenadului oameni înaintea trupului, pentru ca cel ce-i adusese la credinţă să se învoiască a stărui pentru ei pe lîngă cel Preaînalt. Şi ajungînd la rîul Mureş, iar carul, după obicei, fiind cu trupul în corabie, toată mulţimea aceea nu putu urni corabia din loc. Şi lepădînd ei vîslele din mînă, corabia aşa de repede trecu rîul, că prin meşteşugul omenesc în nici un chip n-ar fi putut trece astfel. Acolo dar stareţul Filip cu canonicii şi monahii, înveşmîntat în straie episcopale, luînd sfîntul trup cu mare alai, îl duseră în mănăstirea fericitei Fecioare, pe care însuşi cît trăia o ridicase ca loc de îngropăciune lîngă biserica sfîntului loan Botezătorul. Şi se făcu ceartă între stareţul Filip şi canonici. Ziceau dar canonicii că trebuie să se îngroape în biserica episcopală. Iar Filip stareţul grăia împotrivă, că prin puterea apostolică, pe care o dobîndise sfîntul pentru mormîntul său, trebuia să se îngroape în mănăstirea fericitei Fecioare.

(Continuare în numărul viitor)

* Reproducere din volumul „Documente privitoare la istoria Mitropoliei Banatului“, de I.D. Suciu şi R. Constantinescu, Editura Mitropoliei Banatului, Timişoara, 1980. Materialul a apărut în limbile latină şi română. Titlul original: Legenda major. Vita Sancti Gerardi, Moresanae ecclesiae episcopi † 1046.

Pelerinaj la Locurile Sfinte (I)

„Călătoria de o mie de mile începe cu un pas...“ spune un vechi proverb chinezesc, şi, ca la orice început, trebuie să începem cu începutul.

Acesta a fost în februarie 2012 şi nu un orice fel de februarie, ci unul din acela numit „fe-martie”, pe care nu-l prea înţelegeam atunci când îl auzeam spus de bunicii mei, şi atunci îl interpretam doar ca o simplă expresie care însumează două luni. Acum, însă, avea altă valoare. De vineri seara a început numărătoarea inversă: la noi era instituit „codul roşu” cu viscol, zăpadă 50-60 cm pe şoseaua care, datorită viscolului, a încetat de a mai fi curăţată, temperatura -15 °C în cădere liberă; în Ungaria, căci pe acolo doar puteam ajunge la Viena, alt cod de o culoare deloc optmistă. Îmi ziceam „de o fi să fie, va fi“ şi aşa a şi fost!

De dimineaţă de pe la ora 4, sâmbătă, 4 fe-bruarie, cu mâna pe lopată, parcă lucram după principiul meşterului Manole, muncă fără spor, unde curăţam zăpada puteam să o iau de la capăt atunci cînd credeam că am terminat. Îndoiala mă încerca fără încetare, oare voi pleca? Pe la 7,30, prima rază de speranţă, deşi cu o oră întârziere: curajosul meu şofer şi-a făcut apariţia, nu spun mai mult decât că se numeşte BOBI. Încălzirea şi-a făcut-o cu un drum de Timişoara, ceea ce înseamnă că mai şofase cel puţin 150 de km, adunând însă şi speranţe de drum mai bun de pe la mijlocul Ungariei.

Aşa a şi fost, zăpadă tot mai puţină, în schimb vânt şi frig, ceea ce pentru noi era deja foarte îmbucurător. Ajungem cu bine la Viena, ne despărţim unii de alţii cu urări de revedere şi drum bun. A fost, în concluzie, o călătorie de bun augur.

Duminică, 5 februarie, la Biserica Ortodoxă Română din Viena, încep să cunosc şi primele persoane ce ne vor însoţi în pelerinajul la locurile sfinte: Înalt Preasfinţitul Părinte Mitropolit Serafim, pentru Germania şi Europa Centrală, părintele Emanuel Nuţu, slujitor la biserica mai sus menţionată, precum şi numeroşi credincioşi pe care i-am revăzut cu plăcere după mai multe slujiri în această biserică alături de părintele paroh Nicolae Dura. Nu pot trece cu vederea nici pe cel al cărui invitat am fost în acest pelerinaj, fratele meu Pavel, căruia nu am cuvinte de mulţumire pentru că „m-a pus pe drumuri la vreme de iarnă“ şi, mai ales, spre această destinaţie la care nu am visat nici în cele mai frumoase vise!

Luni, 6 februarie, pe la ora 18, la aeroport începem să ne constituim ca grup de pelerini, care, după obişnuitele formalităţi de îmbarcare, facem rugăciunea de călătorie, părintele mitropolit ne dă binecuvântarea de drum, iar pe punctul de a pleca, începe viscolul şi ninsoarea, însă fiecare şi-a văzut de ale sale: noi cu plecarea, iar iarna cu austriecii săi. Am decolat la timp, la 21,45, iar după un zbor plăcut de trei ore, 2400 km, în lumina câtorva fulgere şi a unei ploiţe cum ar fi la noi în aprilie, aterizăm în Israel, pe aeroportul internaţional Ben Gurion, într-o frumoasă noapte de „primăvară“ cu vreo 18 grade în aer.

Aici aceleaşi formalităţi, nu trebuie să ştii multă engleză ca să te descurci, dar constat că germana, cel puţin aici, e limbă moartă! Suntem aşteptaţi de cel care trebuie să ne preia din aeroport şi să ne conducă la autocar, unde o cunoaştem pe ghida, pe Roxana Reznic, născută în România şi bucureşteancă până la vârsta de cinci ani şi jumătate. O femeie la vreo 35 de ani, înaltă, cu un caracter puternic, sensibilă, cu un dezvoltat simţ al umorului, de care simţeai că poţi să te apropii. Cel puţin acestea au fost primele impresii, care însă s-au dovedit a fi nedepline, ele urmând a se contura tot mai bine pe vreme ce timpul trecea.

Am rămas uimit cu câtă căldură se revedea cu cei care erau la al doilea, sau chiar al treilea pelerinaj – atunci nu înţelegeam ce mai caută încă odată pe unde au mai fost - uimire care la despărţire însă s-a limpezit, ca şi mai multe de acest fel. Vorbitoare şi de arabă şi engleză, Roxana era cheia noastră ce ne deschidea toate uşile şi, chiar când nu era cu noi, buna ei organizare se resimţea văzând pe ce „mâini“ ne lăsa. Tot la autocar l-am cunoscut şi pe şoferul nostru Raed, un arab simpatic, vesel şi înţelegător cu noi chiar şi atunci când îl puneam pe jar cu staţionările.

Îmbarcaţi în autocar, pe la ora 1, ne îndreptam spre Tel Aviv, unde urma să ne odihnim. Dimineaţa - stupoare: ceaţă, vizibilitate redusă, vânt, era ceea ce am putut vedea de la fereastra noastră de hotel; în zare, Marea Mediterană cu ambarcaţiuni uşoare de agrement, cu piscine pline de oameni, ceea ce era surprinzător pentru noi la acea oră matinală. Pe balcon şi prime-le păsărele, nişte turturele însă nu ca cele de la noi, ci roşcate. Culoarea se datorează argilei aflate din belşug peste tot şi care influenţează coloritul păsărilor şi al animalelor. Când am ieşit, în ciuda aparenţelor, aveam să constatăm că, de fapt, afară era cald şi plăcut, chiar dacă nu era neapărat soare.

Urmează servirea micului dejun, şi voi face doar câteva precizări asupra acestei părţi: bucate diferite, bune, cunoscute, dar şi necunoscute nouă până atunci, însă păcat are cine spune că s-ar fi ridicat flămând de la masă!

Acum începem cu adevărat traseul de 10 zile. Ne îndreptăm spre Jaffa, oraş vechi de câteva mii de ani, oraş port din vremurile biblice. Prin el au fost aduşi renumiţii cedrii din Liban şi folosiţi de regele Solomon la ridicarea templului din Ierusalim. Primul popas la biserica Sf. Arhangheli Mihail şi Gavril. Ridicată pe locul casei lui Simon Tăbăcarul, unde apostolul Petru învie pe Tabita înainte de a pleca în Cezareea pentru a-l boteza pe Cornelius. Aici, părintele Gherasim, moldovean şugubăţ, ne vorbeşte despre cât de repede s-a ridicat această biserică în care se slujeşte Sf. Liturghie în limba română, greacă şi arabă (ortodocşi). Străzile sunt înguste, pline de turişti vorbitori de toate limbile pământului, clădiri suprapuse după o regulă doar de ei ştiută, şi toate de un alb gălbui datorită plăcilor de calcar cu care sunt placate. Vegetaţia este abundentă şi frumoasă în parcuri, ne surprind curmalii cei înalţi şi ciufuliţi de parcă s-ar împotrivi unor ierni îndepărtate, flori de diverse culori încântă privirea. Mediterana se dezlănţuie datorită vântului, vedem şi stânca unde chitul (peşte mare) l-a eliberat din pântecele său pe profetul Iona după trei zile, profet care primise o misiune de la Dumnezeu şi a vrut să fugă de la îndeplinirea ei. Pe o insulă apropiată, după stânci, zgribuliţi, se văd pescari. Părintele, foarte amabil, ne serveşte cu cafea şi îngheţată; tot de aici ne luăm primele icoane, miruri ş.a.

Preot Gheorghe Covaci